

ПРОБЛЕМИ АНТИІНФЛЯЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В УКРАЇНІ

Інфляція є однією з найбільш гострих проблем сучасного розвитку економіки в багатьох країнах світу, негативно впливаючи на всі сторони життя суспільства. Вона знецінює результати праці, знищує заощадження юридичних і фізичних осіб, перешкоджає довгостроковим інвестиціям і економічному зростанню. Висока інфляція руйнує грошову систему, провокує втечу національного капіталу за межі країни, ослабляє національну валюту сприяє її витісненню у внутрішньому обігу іноземною валютою, підриває можливості фінансування державного бюджету. Практично всі індустриально розвинені країни у другій половині двадцятого століття зіткнулися з інфляцією. Інфляція стала практично невід'ємним атрибутом ринкової системи господарювання, яка на даний час є характерною і для економічного устрою України. У сучасних умовах інфляція в усьому світі носить хронічний, повсюдний, всеосяжний характер, викликаний не тільки грошовими, а й негрошовими факторами, часто політичними. Зважаючи на це, антиінфляційне регулювання являє собою найважливішу проблему грошово-кредитної і у цілому економічної політики держави.

В її основі лежать не тільки монетарні, але й інші чинники. При всій значущості скорочення державних витрат, для поступового зменшення грошової емісії потрібне проведення широкого комплексу заходів антиінфляційного регулювання.

Антиінфляційне регулювання – це сукупність заходів щодо управління інфляційними процесами, які використовуються на державному рівні з метою підтримки оптимального розміру інфляції та недопущення різких інфляційних коливань шляхом використання механізмів грошово-кредитної, податкової, бюджетної політики. Таким чином, передумовою виникнення антиінфляційного регулювання виступає явище інфляції та ті наслідки, які воно має для стану економіки країни. Негативні соціальні та економічні наслідки інфляції змушують уряд проводити певну економічну політику, яка має назву антиінфляційної політики.

У сучасних умовах в Україні для здійснення антиінфляційної політики слід, передусім, навчитись точно прогнозувати інфляцію. Для цього необхідно на основі чіткого статистичного відображення основних макроекономічних показників у сфері товарного і грошового обігу розробляти моделі можливих інфляційних змін у грошовій сфері. Але розробка моделі розвитку інфляційних процесів з огляду на заплановані основні макроекономічні показники розвитку нашої економіки являє собою тільки теоретичне обґрунтування здійснення антиінфляційних заходів. Їх реалізація вимагає постійного пошуку з боку НБУ шляхів найефективнішого застосування цього інструментарію. Останнє передбачає максимальне врахування особливостей і реального стану нашої економіки. У 2016 році на фоні поступового відновлення економіки, поліпшення ринкових очікувань та активної антиінфляційної політики Національного банку темп приросту споживчих цін може знизитися до 12,0 %. У подальшому зусилля Національного банку України та Уряду України дозволять досягти низьких та стабільних темпів інфляції (приріст індексу споживчих цін у межах 5 % $\pm$ 1 процентний пункт на рік) у перспективі 3–5 років.

Потреба у регулюванні інфляції обумовлена викликами глобалізації, які вимагають підвищення міжнародної конкурентоспроможності України у найближчій перспективі у майбутньому.

Серед ефективних методів боротьби з інфляцією виділяють наступні: контроль за грошовою масою; стабілізацію інфляційних очікувань населення; збільшення ступеня товарності економіки; зменшення податків; регулювання валютного курсу. Стримувати інфляцію можна так само за допомогою таргетування, сутність якого полягає у визначенні цільового показника або таргета, досягнення якого призведе до стабільності цін у країні.

Відповідно до умов програми Міжнародного валютного фонду у рамках Механізму розширеного фінансування у 2015 році грошово-кредитна політика Національного банку України ґрунтуватиметься на режимі монетарного таргетування.

Монетарне таргетування передбачає дотримання Національним банком такого обсягу пропозиції грошей, який дає змогу забезпечити функціонування економіки і водночас – не створювати додаткового інфляційного тиску.

Пропозиція грошей з боку Національного банку вимірюється показником монетарної бази.

Необхідний приріст монетарної бази визначається з урахуванням прогнозних темпів економічного зростання (ВВП) та інфляції (індекс споживчих цін) та інших чинників (функціонування банківської системи, очікувань тощо).

Переваги режиму монетарного таргетування:

- високий рівень координації монетарної і макроекономічної політики країни;
- можливість швидкого реагування з боку центрального банку на зміну таргету.

У подальшому за наявності відповідних макроекономічних передумов Національний банк планує перейти до режиму інфляційного таргетування.

Таргетування інфляції – монетарний режим, який передбачає відповідальність центрального банку за дотримання проголошеного значення офіційного показника інфляції (таргету) протягом визначеного періоду часу. Відповідальність центрального банку обумовлена можливістю використання усього переліку інструментів монетарної політики, у випадку загрози недотримання визначеного значення таргету. Таргетування інфляції характеризується публічним проголошенням офіційної кількісної цілі щодо рівня інфляції (або його інтервалу) на середньострокову перспективу та діями центрального банку, спрямованими на приведення існуючої інфляції до її цільового показника за допомогою процентної ставки та інших інструментів монетарної політики.

Переваги режиму інфляційного таргетування:

- забезпечення високого рівня довіри з боку населення до політики центрального банку та зниження інфляційних очікувань;
- забезпечення гнучкої валютно-курсової політики центрального банку;
- зменшення економічних втрат внаслідок усунення невизначеності в суспільстві щодо можливих кроків грошово-кредитної політики;
- створення умов для збалансованого розвитку всіх секторів і галузей економіки, що забезпечить сталий економічний розвиток країни;
- збереження в умовах нестабільного попиту на гроші ефективності монетарної політики та посилення її дієвості;
- динаміка інфляційних процесів (особливо в країнах з перехідною економікою) знаходиться під впливом факторів, які недостатньо контролюються центральним банком;
- замість встановлення в якості цільового показника індексу споживчих цін, центральні банки використовують показники «базової інфляції», які є «очищеними» від впливу зовнішніх факторів. Це може призвести до невірної трактування суб'єктами економічної діяльності поточного стану економіки.

Для покращення ситуації в Україні, для якої останнім часом характерним є досить високий рівень інфляції, і прогнози щодо нього теж не досить втішні, необхідна радикальна зміна діючої фінансової політики, якій притаманна девальвація та інфляція, на політику зміцнення національної валюти, стимулювання зростання промислового виробництва, підтримки оптимально регульованого рівня інфляції.

Антиінфляційне регулювання в Україні знаходиться в даний час на етапі, коли необхідно подальше використання заходів протидії інфляції. Існують різні підходи до антиінфляційного регулювання. Проте усі вони мають на меті зниження і контроль рівня інфляції, їх аналіз доводить, що різняться лише методи, якими такої мінімізації належить досягати. Таким чином, виникнення антиінфляційного регулювання пов'язане з одного боку з явищем інфляції, а з іншого – із нездатністю державної політики забезпечити економічну та соціальну стабільність в країні іншими методами.

Майбутній успіх антиінфляційного регулювання залежить насамперед від правильного керівництва на державному рівні.